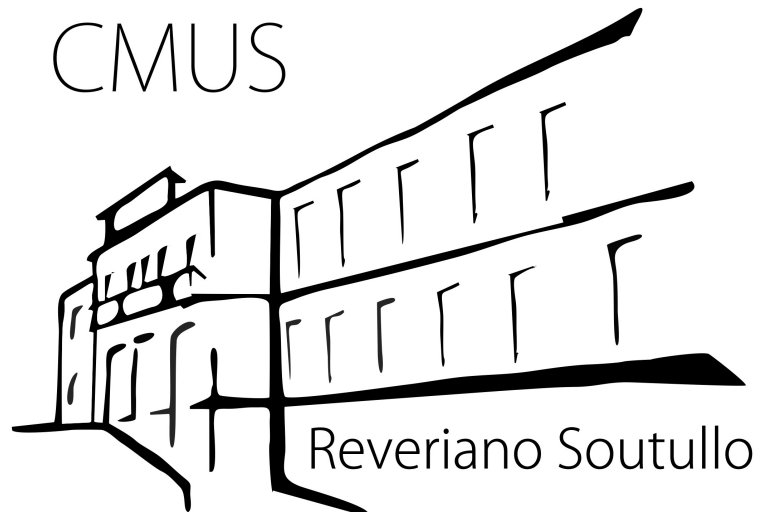

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA CONXUNTO VENTO-METAL

**GRAO PROFESIONAL
DEPARTAMENTO DE VENTO**

Índice

1. Introducción	3.
2. Obxectivos das Ensinanzas Musicais	6.
· 2.1. Obxectivos xerais do Grao Elemental	
· 2.2. Obxectivos xerais do Grao Profesional	
3. Obxectivos Específicos.....	8.
4. Metodoloxía	9.
5. Atención á Diversidade.....	11.
6. Temas Transversais.....	13.
· 6.1. Educación en Valores	
· 6.2. Tratamento das Tecnoloxías da Información e da Comunicación (TIC's)	
7. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	14.
8. Secuenciación por Cursos	16.
·Curso 1º GP	
·8.5.1. Obxectivos	
·8.5.2. Contidos	
·8.5.3. Avaliación	
·8.5.4 Medidas de recuperación	
·8.5.5. Recursos didácticos	
·Curso 2º GP	
·8.6.1. Obxectivos	
·8.6.2. Contidos	
·8.6.3. Avaliación	
·8.6.4 Medidas de recuperación	
·6.5. Recursos didácticos	
9. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	88.
10. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento	89.

1. INTRODUCCIÓN

O deseño dos currículos dos graos elemental e profesional dun ensino instrumental ten que cubrir o período de formación máis decisivo da educación dun intérprete, tanto no carácter de solista do propio instrumento, como no abundantísimo repertorio de grande factura que esixe o seu estudio.

O grao elemental parte da base incuestionable de que a idade á que normalmente se realiza é moi temperá, iso leva consigo a dificultade de adaptar as programacións a un alumnado nos que xoga menos a consciencia e máis a capacidade imitativa. As moitas horas de práctica necesarias para adquirir as mínimas capacidades e destrezas esixibles nestes niveis, deben racionalizarse tratando de presentar textos atractivos, que estimulen o coñecemento da linguaxe musical dun modo natural, que se apoiem na importancia da memoria e que aprendan a desmitificar a actuación ante o público. Aprender a ler correctamente a partitura, poñendo atención en cada un dos signos e indicacións que nela aparezan, é un hábito que debe adquirirse nesta etapa. Cultivar o gusto polo traballo ben feito, por unha execución de calidade, esteticamente coherente e tecnicamente correcta, é un obxectivo irrenunciabile dende o primeiro momento da formación dun instrumentista.

O grao profesional é o período onde o dominio da técnica instrumental debe quedar practicamente resolto. Así mesmo, o desenvolvemento das capacidades estéticas ten que chegar a discernir con claridade épocas, autores e estilos básicos dentro dos convenios interpretativos ao uso. É tamén o momento de desenvolver un hábito de estudio abondo en número de horas e eficiente en canto á súa distribución e aproveitamento.

A música ten que entenderse como un modo de expresar dunha parte sentimentos e sensacións, pero tamén, e iso é moi importante, como unha linguaxe cunha estética e características propias, dentro dos parámetros de temporalidade e especialidade que lle son connaturales. Percibir todo isto implica adoptar un compromiso artístico que, ao termo desta fase, debería ser claro e posibilitar o ulterior desenvolvemento dunha verdadeira personalidade interpretativa.

A educación de músico, tanto intérprete como compositor, ten que pasar necesariamente por unha toma de conciencia da necesidade dunha bagaxe cultural interdisciplinar e de moitas horas diarias de dedicación ao cultivo da técnica. A formación non debe ser insensible a esta realidade e os graos elemental e profesional deben conseguir, en última instancia, sentar unhas bases sólidas para posibilitar o coñecemento artístico que se reserva ao grao superior.

FUNDAMENTACIÓN LEGAL

A presente programación didáctica baséase, en primeiro lugar na Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, que incide nas ensinanzas artísticas que teñen como finalidade proporcionar ao alumnado unha formación artística de calidade. Por iso, todos os departamentos didácticos constituíntes do conservatorio deben mellorar os aspectos que, anteriormente, puideron desatenderse.

Dado que a LOE, concede total liberdade ás comunidades autónomas, a comunidade de Galicia desenvolveu os Decretos 198/2007, e 203/2007 do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do Grao Elemental e Profesional das Ensinanzas de Réxime Especial de Música. Este decreto complementábase co Decreto 223/2010, do 30 de setembro, que establece o Regulamento Orgánico dos Conservatorios Elementais e Profesionais en Galicia e a Orde do 4 de agosto de 2011 que desenvolve o citado decreto.

Por último, é necesario ter en conta a Circular 15/2011 da Dirección Xeral de Educación pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos Conservatorios Elementais e Profesionais de música.

2. OBXECTIVOS DAS ENSINANZAS

2.1 Obxectivos xerais do grao elemental

O grao elemental deberá contribuir a desenvolver no alumnado as seguintes capacidades:

- Apreciar a importancia da música como linguaxe artística e medio de expresión cultural dos pobos e das persoas.
- Expresarse con sensibilidade musical e estética para interpretar a música de diferentes épocas e estilos, gozar con ela e enriquecer as propias posibilidades de comunicación e de realización persoal.
- Coñecer e valorar a importancia da respiración e do dominio do propio corpo no desenvolvemento da técnica instrumental, da calidade do son e da interpretación.
- Relacionar os coñecementos musicais coas características da escritura e da literatura do instrumento da especialidade, coa finalidade de adquirir as bases que permitan desenvolver a interpretación artística.
- Interpretar en público, coa necesaria seguridade en si mesmo, para vivir a música como medio de comunicación.
- Interpretar música en grupo habituándose a escoitar outras voces ou instrumentos, e adaptarse harmónicamente ao conxunto.
- Ser consciente da importancia do traballo individual e adquirir a capacidade de escoitarse e ser crítico consigo mesmo.
- Valorar o silencio como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.
- Ser consciente da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e o galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

2.2 Obxectivos xerais do grao profesional

As ensinanzas profesionais de música deberán contribuir a que o alumnado adquira as capacidades seguintes;

- Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as función e as transformacións nos contextos históricos.
- Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- Fomentar una imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable de conxunto.
- Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fora dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que componen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordó coas esixencias das obras.
- Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.
- Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e as épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.
- Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

3. OBXECTIVOS ESPECÍFICOS

A diferenza do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.

b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.

c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.

d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.

e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.

f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.

g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.

h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exixencias das obras.

i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.

j) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.

k) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.

l) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

4. METODOLOXÍA

A metodoloxía do ensino musical require de un tratamento especial segundo o tema que se aborde en cada momento, o perfil psicolóxico de cada alumno e as súas características específicas.

Metodoloxía orientativa:

- Ensino do instrumento é individualizada no seu maior parte, aínda que pode incluír clases colectivas.
- Estilo de ensino é recíproco, é dicir que o profesor dá coñecementos ao alumno, pero este tamén investiga e pregunta achega das súas inquietudes, sacando as súas propias conclusións.
- Os medios que podemos utilizar nas clases poden ser auditivos (*discos, grabacions*), escritos (*partituras, textos*), audiovisuales (*videos, retroproyectores, fotografías*) e materiais (*tubos, pelotas, aparellos de respiración, etc...*)

Os **principios metodoloxicos** que rixen a elaboración desta programación didáctica dotandoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** o carácter instrumental da especialidade require da practica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndoas vai implícito na ensinanza.
- **Autonomía:** cada alumno/a será orientado nas súas clases individuais así como nos ensaios colectivos, ensinándolle a traballar de forma independente e a tomar decisión por si mesmo.
- **Creatividade:** ó tratarse dunha ensinanza artística, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación, buscando conseguir cos alumnos non repitan soamente o que decimos e pedimos.
- **Individualización:** a nosa ensinanza da materia é individual a maior parte do tempo, algo que nos facilita que en cada clase se teña en conta a dimensión persoal e efectivo social de cada alumno ou alumna.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións ou pequenos cambios que fosen precisos na temporalización dos contidos.
- **Convicencia:** cando as actividades requiran dun traballo en equipo fomentárase en todo momento o mellor clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación:** esta será unha das vías de motivación que empregaremos, terá aplicación reais.
- **Interdisciplinabilidade:** buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cos das outras materias do currículo que curso o noso alumnado para dotalos dunha maior significación.

Os **métodos didácticos** a decidir para esta programación didáctica tiveronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realizarase construindo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situación. Para que esto se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:
 - Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten una finalidade, así como fomentando o bo clima da clase, a autoconfianza, etc.
 - Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.
 - Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica
 - Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.

5. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Faise necesario considerar a atención ao ANEE (*alumnado con necesidades educativas específicas*), que inclúe extranxeiros, superdotados e os que posúen necesidades educativas especiais, sexa por sufrir unha discapacidade física ou psíquica (sobre todo nas ensinanzas de réxime xeral).

Alumnado estranxeiro

Os dous problemas mais destacados do tratamento do alumnado estranxeiro veñen dados pola comprensión do idioma e polas tradicións propias da súa cultura. En ocasións, o rexeitamento deste tipo de alumnado a certas actividades ven dado polas costumes da súa cultura (*ou pola diferenza cos plans de estudo, nalgunhas zonas exclusivamente ligadas á práctica instrumental*). O principio de integración pasa por coidar as actividades formuladas, intentando aproveitar os seus coñecementos sobre determinados aspectos do currículo (*por exemplo os referidos a determinados elementos do ritmo, escalas ou sonoridades concretas, compositores do seu país..*). No que se refire á comprensión do idioma, e dado o carácter procedimental deste tipo de ensinanzas, non supón un gran obstáculo. En todos os casos procurárase que o alumnado inmigrante participe cos seus compañeiros e compañeiras nas actividades propostas, de forma que a súa integración véxase favorecida.

Superdotación intelectual

Defínese ao individuo superdotado como aquel que posúe aptitudes excepcionais e polo tanto, capaz de obter un rendemento superior á media.

O *Real Decreto 943/2003*, polo que se regulan as condicións para flexibilizar a duración dos diversos niveis e etapas do sistema educativo para os alumnos superdotados intelctualmente, trata no seu *Artigo 9* os criterios xerais para flexibilizar a duración dos diversos graos, ciclos e niveles para os alumnos superdotados intelctualmente, nas ensinanzas de réxime especial. Dita flexibilización consistirá na súa incorporación a un curso superior ao que lle corresponda pola súa idade, sempre que a redución destes períodos non supere a metade do tempo establecido con carácter xeral. Non obstante, e ante casos excepcionais, as administracións educativas poderán adoptar medidas de flexibilización sen tal limitación; naturalmente, esta flexibilización incorporará medidas e programas de atención específica para dito alumno.

Hai que distinguir entre a superdotación intelectual e o talento. Un suxeito ten talento cando demostra aptitudes excepcionais para unha faceta artística ou cognoscitiva. Polo tanto, xunto ás necesidades educativas dos superdotados, debemos engadir as de aqueles individuos

do grupo que teñan talento musical, no sentido de aceleración descrito no *RD 943/2003*, ou ben elaborando actividades de ampliación (*é decir, de maior dificultade que as previstas para o seu curso*), de xeito que poda render segundo as súas propias capacidades.

Alumnado con necesidades educativas especiais

A atención á diversidade chega ao seu máximo exponente ao tratar ao alumnado con necesidades educativas especiais. Este tipo de discentes son persoas que presentan algún tipo de discapacidade, polo que poden precisar unha adaptación dos recursos materiais, ou unha adecuación dos elementos do currículo (*reformulación dos obxectivos, coa conseguinte adaptación dos contidos e dos criterios de avaliación*).

É evidente que a aptitude do individuo non está en relación coa discapacidade que sufra, xa que como facultade humana, a música provoca na persoa unha resposta gratificante, debida á sensibilidade. Pero ademais, no alumnado discapacitado, a música pode ter outros importantes significados, xa que pode paliar esa discapacidade, axudando no proceso de integración, comunicación, estimulación, ou sobre a maneira de asumir o seu problema.

Dadas as características de estas ensinanzas, non se considera nesta programación didáctica. a existencia de alumnado con discapacidade intelectual, aínda que si con discapacidade física, pero si dése ese caso, tomárianse as medidas oportunas para solventar ou adaptarse a ese problema, dependendo da discapacidade intelectual.

6. TEMAS TRANSVERSAIS

6.1 Educación en valores

Nesta programación reiterarémonos na importancia da educación en valores, onde debemos:

- Inculcar e fomentar o rechazo a calquera tipo de discriminación baseada en diferenzas de sexo, raza, clase social e ideoloxía e categoría profesional (*Educación para a PAZ e Educación para a Igualdade de Oportunidades de ambos sexos e prevención da violencia de xénero*): nas clases colectivas, actividades como cantar, favorecen as relación entre o alumnado.

- Adquisición de hábitos da vida saudable e deportiva (*Educación para a Saúde*). A respiración, o coñecemento do corpo, as técnicas de relaxación, etc, permiten ao alumnado apreciar a importancia do coidado da saúde.

- Educación ambiental, respecto pola natureza e dos seres vivos.

- Coñecemento das crenzas, actitudes e valores da nosa tradición e patrimonio cultural. A música en si mesma é patrimonio cultural de todos os pobos. Nestas clases faremos fincapé na tradición propia como estranxeira, valorando a riqueza da que dispoñemos para formarnos como persoas.

6.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

No referido ás Tecnoloxías da Información e da Comunicación (*TIC*), a utilización dos medios informáticos supón un importante complemento para o traballo na aula, ampliando os recursos e procedementos. Tamén pódese pedir aos discentes a busca de información, ou ben críticas de prensa, música de filmes, visita a páxinas web de música clásica, etc.

7. ACTIVIDADES CULTURAIS E DE PROMOCIÓN DAS ENSINANZAS

Dentro do proxecto educativo de centro do noso conservatorio, referente ás normas de organización e funcionamento, establécese que estas actividades se poderán clasificar en actos institucionais, cursos e clases maxistras, audicións e outros.

O alumnado terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o departamento, agás nas audicións, onde si deberán participar.

A organización de todas as actividades extraordinarias e complementarias do conservatorio corresponden, como norma xeral, ao equipo de actividades culturais e á vicedirección como coordinadora do dito equipo. Para todas estas actividades agás as audicións de aula (*non sendo casos especiais que así o requiran*), establecerase un plan de actuación que pode ser consultado no proxecto educativo do centro anteriormente citado.

Capítulo 1. Actos institucionais

No curso académico 2016/2017 decidiuse iniciar a institucionalización dunha serie de concertos, de xeito que pasaran a formar parte da programación estable do centro. Seguindo esta liña de continuidade o departamento didáctico colaborará, cando sexa posible, nos seguintes actos:

- **Concerto de Apertura do Curso Académico.**

- **Concertos Benéficos:** en colaboración con entidades benéficas, coa posibilidade de recadación de donativos. Así mesmo, intentarase celebrar fóra do centro, nalgún lugar que garanta a maior difusión posible.

- **Ciclos de Concertos:** como por exemplo o Ciclo de Primavera onde se convida a solistas e agrupacións tanto externas como formadas por membros do claustro.

- **Actos de Graduación:** Alumnado que remata os estudos do 6º curso do grao profesional.

Ademais das actividades que se realicen no seo do propio centro, intentarase celebrar concertos en salas ou espazos que permitan unha maior proxección e divulgación da nosa tarefa didáctica.

Capítulo 2. Cursos e clases maxistras

Os cursos e clases maxistras a realizar, unha vez aprobados no seo do departamento correspondente trasladaranse ao Consello Escolar onde se debaterán, e se son autorizados pasarán a ter a consideración de actividades extraescolares ou complementarias do Centro.

No caso de que o departamento teña algunha proposta, esta deberá ser tratada no mes de setembro e incluída na Programación Xeral Anual. As propostas posteriores a esta data, poderán terse en conta, sempre que sexan autorizadas polo Consello Escolar. No caso de haber orzamento para as actividades, será o Consello Escolar quen estableza os criterios de distribución do mesmo.

Capítulo 3. Audicións

Atendendo ao que se contempla nos currículos de grao elemental e grao profesional, o departamento organizará audicións do alumnado que se celebrarán de forma continuada ao longo do curso.

Ditas audicións serán públicas e se realizarán en tres períodos ao longo do curso, coordinadas pola Vicedirección.

Solicitarase dos departamentos colaboración para a elaboración de calendarios coas propostas de datas para organizar as diferentes audicións ao longo do curso. Estas propostas serán estudadas pola Vicedirección para poder adxudicar datas, espazos e horarios definitivos.

A aula instrumental en colaboración co departamento didáctico organizará como mínimo tres audicións ao longo do curso, nas que o alumnado deberá participar interpretando as obras programadas como mostra do traballo realizado na clase.

Capítulo 4. Outros

O Conservatorio colabora con entidades públicas e privadas participando en eventos como os concertos pedagóxicos, concertos no Auditorio Municipal do Concello de Pontearreas, entre outros.

O Departamento Didáctico colaborará na medida do posible motivando e preparando ao alumnado para que participe nestas actividades.

8. SECUENCIACIÓN DO CURSO.

A materia de Conxunto de Vento Metal consta de dous cursos que corresponden aos dous primeiros anos do Grao Profesional.

CURSO: 1º GP. CONXUNTO DE VENTO METAL

9.1.1 Obxectivos

- a) Interpretar en conxunto obras sinxelas para o coñecemento dos diferentes estilos e dos recursos interpretativos de cada un deles.
- b) Dominar o propio instrumento de acordo coas esixencias de cada obra.
- c) Coñecer as normas básicas que esixe toda actuación en grupo e valorar a interpretación en conxunto como un aspecto fundamental da formación musical.
- d) Aplicar a audición polifónica para escoitar simultaneamente as partes ao mesmo tempo que se executa a propia.
- e) Utilizar o son, buscando o equilibrio sonoro do grupo e as necesidades interpretativas.
- f) Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias básicas para o desenvolvemento da memoria.
- g) Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista das pezas e obras programadas.
- h) Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos básicos para a improvisación co instrumento.
- i) Coñecer os xestos básicos que permitan a interpretación coordinada.
- j) Interpretar obras de diferentes estilos e épocas para o conxunto instrumental de dificultade axeitada a este curso.

8.1.2 Contidos

- a) Práctica da unidade sonora: respiración, ataque, vibrato, afinación, articulación, ritmo, fraseo, etc.
- b) Práctica da agónica e as dinámicas.
- c) Estudo dos xestos anacrúsicos para tocar sen director.
- d) Equilibrio e planos sonoros.
- e) Control permanente da afinación.
- f) Desenvolvemento da igualdade e sincronización das emisións e ataques.
- g) Análise e interpretación de obras do repertorio de conxunto (cuartetos, quintetos de metais, etc.).

- h) Práctica de conxunto da agrupación.
- i) Traballo do repertorio básico de conxunto dunha dificultade acorde a este nivel.
- j) Práctica de lectura a primeira vista das obras programadas respectando a articulación, as dinámicas e a afinación.
- k) Valoración do sistema como marco da interpretación.
- l) Audicións comparadas de interpretacións de conxuntos instrumentais, para analizar de maneira crítica as características das diferentes versións.

8.1.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerese por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

8.1.3.1 CRITERIOS DE AVALIACIÓN

a) Interpretar obras do repertorio de conxunto. Con este criterio preténdese avaliar a capacidade de unificación do criterio interpretativo entre todos os compoñentes do grupo, e do equilibrio sonoro entre as partes, así como, a afinación, o fraseo, a articulación e as dinámicas.

b) Actuar como responsable do grupo, dirixindo a interpretación colectiva mentres realiza a súa propia parte. Mediante este criterio preténdese verificar se o alumnado ten un coñecemento global da partitura e sabe utilizar os xestos anacrúsicos e os necesarios da concertación. Ademais, pódense valorar o seus criterios sobre unificación do son, timbre, vibrato, afinación, fraseo, etc.

c) Ler a primeira vista fragmentos dunha obra de pequena dificultade para conxunto de metais. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para desenvolverse con autonomía na lectura dun texto, así como o seu grao de fluidez na lectura e comprensión da obra.

d) Estudar as obras correspondentes ao repertorio programado. Mediante este criterio preténdese avaliar o sentido da responsabilidade e a actitude como membro dun grupo, a valoración que ten o seu papel dentro deste e o respecto pola interpretación musical.

e) Interpretar en público as obras traballadas. Este criterio serve para comprobar a unificación do fraseo, a precisión rítmica, o equilibrio sonoro, a preparación de cambios dinámicos e de acentuación, así como a adecuación interpretativa ao carácter e o estilo da música interpretada.

8.1.3.2 Mínimos esixibles

Interpretar axeitadamente o repertorio traballado demostrando capacidade de unificación na interpretación entre todos os compoñentes do grupo, equilibrio sonoro entre as partes, afinación, fraseo, sincronización, articulación e dinámicas.

8.1.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo de aula, o comportamento e actitude, e a audición.

Como ferramentas de avaliación empregarase o caderno do profesorado e a folla de calibración. No caderno do profesorado quedará recollida a información e valoración do traballo de aula, a responsabilidade, o comportamento, a actitude, e a execución na audición trimestral e ca folla de calibración valorarase a audición trimestral. Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

FOLLA DE CALIBRACIÓN		
Indicadores	Porcentaxe	Nota
Hábito postural e control da respiración	20 %	
Adecuación á partitura	20 %	
Interpretación	25 %	
Actitude	15 %	
Calidade do son e/ou afinación	20 %	

PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN			
Procedemento de Avaliación	Traballo diario	Responsabilidade e Actitude	Audición
Porcentaxe	50 %	10 %	40 %
Ferramenta de avaliación	Caderno do Profesorado de seguimento da programación		

8.1.3.4 Criterios de cualificación

TRABALLO DIARIO DE AULA: 50% DA CUALIFICACIÓN	OBXECTIVO	CONTIDO
a) Interpretar obras do repertorio de conxunto. Con este criterio preténdese avaliar a capacidade de unificación do criterio interpretativo entre todos os compoñentes do grupo, e do equilibrio sonoro entre as partes, así como, a afinación, o fraseo, a articulación e as dinámicas.	a), b), e), j)	h), i), l)
b) Actuar como responsable do grupo, dirixindo a interpretación colectiva mentres realiza a súa propia parte. Mediante este criterio preténdese verificar se o alumnado ten un coñecemento global da partitura e sabe utilizar os xestos anacrúsicos e os necesarios da concertación. Ademais, pódense valorar o seus criterios sobre unificación do son, timbre, vibrato, afinación, fraseo, etc.	c), d), i)	a), b), c), d), e), f), g)
c) Ler a primeira vista fragmentos dunha obra de pequena dificultade para conxunto de metais. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para desenvolverse con autonomía na lectura dun texto, así como o seu grao de fluidez na lectura e comprensión da obra.	g)	j)
PROBA E/OU AUDIÇÃO TRIMESTRAL: 40% DA CUALIFICACIÓN	OBXECTIVO	CONTIDO
d) Interpretar en público as obras traballadas. Este criterio serve para comprobar a unificación do fraseo, a precisión rítmica, o equilibrio sonoro, a preparación de cambios dinámicos e de acentuación, así como a adecuación interpretativa ao carácter e o estilo da música interpretada.	a), b), j)	h), i)
ACTITUDE E COMPORTAMENTO: 10% DA CUALIFICACIÓN	OBXECTIVO	CONTIDO
e) Estudiar as obras correspondentes ao repertorio programado. Mediante este criterio preténdese avaliar o sentido da responsabilidade e a actitude como membro dun grupo, a valoración que ten o seu papel dentro deste e o respecto pola interpretación musical.	f), h)	k), l)

8.1.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

8.1.5 Medidas de recuperación

As medidas de recuperación consistirán na proba ordinaria do mes de xuño e a proba extraordinaria de setembro. Estas medidas realizaranse no caso de que o alumnado obteña unha avaliación negativa ou nos casos de perda de avaliación continua por faltas de asistencia.

8.1.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Proba ordinaria do mes de xuño

Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos a interpretar.

8.1.5.2 Probas extraordinarias de setembro

O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación de xuño terá a opción de realizar a proba extraordinaria de setembro. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos a interpretar.

8.1.6 Recursos didácticos

Dependendo do número de alumnos e alumnas e das súas especialidades instrumentais empregaranse dúos, tríos, cuartetos, quintetos, sextetos, septetos e octetos de vento metal, así como arranxos de obras que permitan alcanzar os obxectivos propostos.

- **The Canadian Brass “Book of favorite quintets”** intermediate level. 1988. Ed. Hal-Leonard. Milwaukee (EEUU).
- **The Canadian Brass “Book of Easy Quintets”**. 1988. Ed. Hal-Leonard. Milwaukee (EEUU).
- **Ricercar (para 2 trompetas, trompa e trombón)** de Palestrina. Arr. De Jean Louise Petit. E. Billaudot. 1972. Paris.
- **Marcha do Coronel Boguey (quinteto de metais)** de Kennet Alford. Arr. Arthur Frankenpohl. Ed Almitra. 2000. USA.
- **Sounding brass! Nine christmas carols for brass quintet**. William Ryden. Ed. Masters Music Publications, Inc. 1994. Florida (USA).
- **Sounding brass! (Book 2) Nine christmas carols brass quintet**. William Ryden. Ed. Masters Music Publications, Inc. 1994. Florida (USA).
- **Tilman Susato, tres danzas para cuarteto de metais**. Arr. Robert Kong. Ed. Alphonse Leduc. 1995. París.

CURSO: 2º GP. CONXUNTO DE VENTO METAL

8.2.1 Obxectivos

- a) Interpretar en conxunto obras para afondar no coñecemento dos diferentes estilos e dos recursos interpretativos de cada un deles.
- b) Dominar o propio instrumento de acordo coas esixencias de cada obra.
- c) Respetar as normas que esixe toda actuación en grupo e valorar a interpretación en conxunto como un aspecto fundamental da formación musical.
- d) Aplicar a audición polifónica para escoitar simultaneamente as partes ao mesmo tempo que se executa a propia, demostrando sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.
- e) Utilizar unha ampla e variada gama sonora, de xeito que o axuste do son se realice en función dos demais instrumentos do conxunto e das necesidades interpretativas da obra.
- f) Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- g) Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista cas obras e pezas programadas. h) Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- i) Realizar os xestos básicos que permitan a interpretación coordinada.
- j) Interpretar obras de diferentes estilos e épocas para o conxunto instrumental de dificultade axeitada a este curso.

8.2.2 CONTIDOS

- a) Traballo da unidade sonora e a sincronización: respiración, ataque, vibrato, afinación, articulación, ritmo, fraseo, etc..
- b) Práctica da agónica e as dinámicas.
- c) Práctica dos xestos anacrúsicos e expresivos para tocar sen director.
- d) Traballo do equilibrio e planos sonoros sendo conscientes da parte que interpretan en cada momento (*melodía, acompañamento, baixo*)
- e) Control permanente da afinación.
- f) Desenvolvemento da igualdade e sincronización das emisións e as articulacións.
- g) Análise e interpretación de obras do repertorio de conxunto. (*cuartetos, quintetos de metais, bandas de metais, etc.*)
- h) Práctica de conxunto da agrupación.

- i) Traballo do repertorio de conxunto dunha dificultade acorde a este nivel.
- j) Práctica de lectura a primeira vista das obras programadas respectando a articulación, as dinámicas e a afinación.
- k) Valoración do sistema como marco da interpretación.
- l) Audicións comparadas de interpretacións de conxuntos instrumentais, para analizar de maneira crítica as características das diferentes versións.

8.2.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

8.2.3.1 CRITERIOS DE AVALIACIÓN

a) Interpretar obras do repertorio de conxunto. Con este criterio preténdese avaliar a capacidade de unificación do criterio interpretativo entre todos os compoñentes do grupo, e do equilibrio sonoro entre as partes, así como, a afinación, o fraseo, a articulación e as dinámicas.

b) Actuar como responsable do grupo, dirixindo a interpretación colectiva mentres realiza a súa propia parte. Mediante este criterio preténdese verificar se o alumnado ten un coñecemento global da partitura e sabe utilizar os xestos anacrúsicos e os necesarios da concertación. Ademais, pódense valorar o seus criterios sobre unificación do son, timbre, vibrato, afinación, fraseo, etc.

c) Ler a primeira vista fragmentos dunha obra de pequena dificultade para conxunto de metais. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para desenvolverse con autonomía na lectura dun texto, así como o seu grao de fluidez na lectura e comprensión da obra.

d) Estudar as obras correspondentes ao repertorio programado. Mediante este criterio preténdese avaliar o sentido da responsabilidade e a actitude como membro dun grupo, a valoración que ten o seu papel dentro deste e o respecto pola interpretación musical.

e) Interpretar en público as obras traballadas. Este criterio serve para comprobar a unificación do fraseo, a precisión rítmica, o equilibrio sonoro, a preparación de cambios dinámicos e de acentuación, así como a adecuación interpretativa ao carácter e o estilo da música interpretada.

8.2.3.2 Mínimos esixibles

Interpretar axeitadamente o repertorio traballado demostrando capacidade de unificación na interpretación entre todos os compoñentes do grupo, equilibrio sonoro entre as partes, afinación, fraseo, sincronización, articulación e dinámicas.

8.2.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo de aula, o comportamento e actitude, e a audición.

Como ferramentas de avaliación empregarase o caderno do profesorado e a folla de calibración. No caderno do profesorado quedará recollida a información e valoración do traballo de aula, a responsabilidade, o comportamento, a actitude, e a execución na audición trimestral e ca folla de calibración valorarase a audición trimestral. Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

FOLLA DE CALIBRACIÓN		
Indicadores	Porcentaxe	Nota
Hábito postural e control da respiración	20 %	
Adecuación á partitura	20 %	
Interpretación	25 %	
Actitude	15 %	
Calidade do son e/ou afinación	20 %	

PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN			
Procedemento de Avaliación	Traballo diario	Responsabilidade e Actitude	Audición
Porcentaxe	50 %	10 %	40 %
Ferramenta de avaliación	Caderno do Profesorado de seguimento da programación		

8.1.3.4 Criterios de cualificación

TRABALLO DIARIO DE AULA: 50% DA CUALIFICACIÓN	OBXECTIVO	CONTIDO
a) Interpretar obras do repertorio de conxunto. Con este criterio preténdese avaliar a capacidade de unificación do criterio interpretativo entre todos os compoñentes do grupo, e do equilibrio sonoro entre as partes, así como, a afinación, o fraseo, a articulación e as dinámicas.	a), b), e), j)	h), i), l)
b) Actuar como responsable do grupo, dirixindo a interpretación colectiva mentres realiza a súa propia parte. Mediante este criterio preténdese verificar se o alumnado ten un coñecemento global da partitura e sabe utilizar os xestos anacrúsicos e os necesarios da concertación. Ademais, pódense valorar o seus criterios sobre unificación do son, timbre, vibrato, afinación, fraseo, etc.	c), d), i)	a), b), c), d), e), f), g)
c) Ler a primeira vista fragmentos dunha obra de pequena dificultade para conxunto de metais. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para desenvolverse con autonomía na lectura dun texto, así como o seu grao de fluidez na lectura e comprensión da obra.	g)	j)
PROBA E/OU AUDIÇÃO TRIMESTRAL: 40% DA CUALIFICACIÓN	OBXECTIVO	CONTIDO
d) Interpretar en público as obras traballadas. Este criterio serve para comprobar a unificación do fraseo, a precisión rítmica, o equilibrio sonoro, a preparación de cambios dinámicos e de acentuación, así como a adecuación interpretativa ao carácter e o estilo da música interpretada.	a), b), j)	h), i)
ACTITUDE E COMPORTEAMENTO: 10% DA CUALIFICACIÓN	OBXECTIVO	CONTIDO
e) Estudiar as obras correspondentes ao repertorio programado. Mediante este criterio preténdese avaliar o sentido da responsabilidade e a actitude como membro dun grupo, a valoración que ten o seu papel dentro deste e o respecto pola interpretación musical.	f), h)	k), l)

8.2.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Mostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Mostrar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

8.2.5 Medidas de recuperación

As medidas de recuperación consistirán na proba ordinaria do mes de xuño e a proba extraordinaria de setembro. Estas medidas realizaranse no caso de que o alumnado obteña unha avaliación negativa ou nos casos de perda de avaliación continua por faltas de asistencia.

8.2.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Proba ordinaria do mes de xuño

Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos a interpretar.

8.2.5.2 Probas extraordinarias de setembro

O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación de xuño terá a opción de realizar a proba extraordinaria de setembro. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos a interpretar.

8.2.6 Recursos didácticos

Dependendo do número de alumnos e alumnas e das súas especialidades instrumentais empregaranse dúos, tríos, cuartetos, quintetos, sextetos, septetos e octetos de vento metal, así como arranxos de obras que permitan alcanzar os obxectivos propostos.

- **Sounding brass! Nine christmas carols for brass quintet.** William Ryden. Ed. Masters Music Publications, Inc. 1994. Florida (USA).
- **Sounding brass! (Book 2) Nine christmas carols brass quintet.** William Ryden. Ed. Masters Music Publications, Inc. 1994. Florida (USA).
- **Tilman Susato, tres danzas para cuarteto de metais.** Arr. Robert Kong. Ed. Alphonse Leduc. 1995. París.
- **Gabrieli, G. “Canzon in echo duodecimi toni”.** Ed. Musicland. 1996
- **Concert repertorie for brass sextet.** Ed. Rubank.
- **Ian McDonald. Tres Miniaturas (Parade, Cortege, Rigaudon).** Junior just brass. Ed. Chester Music. 1981. Londres.
- **Morley, Thomas. “I love alas I love thee” Brass quintet.** Arr. by David Wampler

10. PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN E SEGUIMENTO DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Seguindo as instrucións que se recollen no artigo 2º da Orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que “[...] a avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa[...]”, este departamento leva a cabo unha tripla avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da comisión de coordinación pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Para avaliar esta programación, desde o departamento didáctico teremos en conta os seguintes aspectos:

Obxectivos: Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro.

Contidos: Validez na súa elección con respecto aos obxectivos formulados e adecuación ao nivel do alumnado.

Actividades: Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe.

Criterios metodolóxicos: A adecuación e coherencia dos mesmos.

Os medios e recursos: Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.

A avaliación: Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos

Alumnado: A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

11. PROCEDEMENTOS PARA REALIZAR A AVALIACIÓN INTERNA DO DEPARTAMENTO

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento trataranse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.